

Criza vecinătăților UE și eșecul Politicii Europene de vecinătate

(EU neighborhoods crisis and the failure of the European Neighborhood Policy)

Dorin-Mircea DOBRA

Abstract: *On a summative evaluation of the decade since the launch of the European Neighborhood Policy, the results show at least unsatisfactory, reporting the situation on the ground at the initial objectives of policy, whether it comes to the strategic document in 2004 or the Barcelona Declaration in 2005 or the launch of the Mediterranean Union in 2010. In the Eastern Partnership, three countries have distant or cold relations with the European Union, due to Russia and its dependencies, and the other three (Moldavia, Ukraine and Georgia) facing territoriality problems that Russia has created and maintains them, without the EU to be able to set meaningful answers in order to influence Russia's aggressive position. In a row, the Mediterranean Union is in an even critical stage and the immigrants' crisis is precisely definite proof that the whole strategy failed as areas devoted to this European project. In these circumstances, the question arises: Where exactly lacked efficiency between the acuity of raising neighborhood concerns and poor implementation of programs dedicated to this policy? The European Agenda is required to debate all these aspects in order to assess, even for the future, the weaknesses in their own policies and strategies.*

Keywords: *EU neighborhoods, enlargement of the EU, geopolitics, European route of Eastern States, future of the EU, continental security.*

Status-quo-ul actual al Parteneriatului Estic

La o evaluare obiectivă a tuturor vecinătăților UE, ne referim desigur la cele sudice și estice, putem constata cu ușurință și, mai ales, cu îngrijorare, că harta statelor la care ne referim se înroșește aproape complet. Fie că luăm Alianța pentru Mediterana sau

statele din Parteneriatul Estic, lucrurile stau cam la fel. *Dacă hașurăm statele cu conflicte în desfășurare sau conflicte înghețate, observăm că zonele rămase neatinse s-au redus, tinzând să devină o minoritate neglijabilă. Pe lângă semnalul de alarmă tras, întrebarea ce se impune automat este aceea referitoare la eficiența și finalitatea Politicii Europene de*

Vecinătate, mai exact la capacitatea acesteia de a impune sau menține securitatea la granițele UE.

Pentru a ne apropia însă de subiectul nostru, vom constata doar că, în cazul Parteneriatului Estic, aproape fiecare stat de la granița UE are în acest moment zone de teritoriu în care există încleștări armate, deschise sau înghețate, cu Rusia. *Fără prea mare efort, la o evaluare sumativă, devine evident că aceasta este strategia Federației Ruse de a se opune extinderii influenței UE – deschiderea sau păstrarea unor zone de conflict, bazate pe tensiuni interetnice istorice, susținute fie de minorități etnice, fie de orientare rusofilă a populației din zonă.*

Analizând cele șase state cărora Politica Europeană de Vecinătate le este adresată, în funcție de evoluția relațiilor cu UE, subliniem doar faptul că toate cele trei state ce au semnat deja acorduri de asociere la UE și DCFTA se află într-o situație de similaritate cel puțin evidentă. Pe rând, Republica Moldova înregistrează tensiuni în autoproclamata „Regiune transnistreană”¹, Ucraina se confruntă cu front deschis în partea estică a țării, iar Georgia deține în granițele istorice o regiune recunoscută de Rusia ca independentă sub denumirea de „Abhezia-Osetia”. *Întâmplător sau nu, toate aceste situații au pus Rusia în postura de a-și infiltra trupe armate în aceste teritorii, astfel încât prezența intereselor rusești este nu doar evidentă, dar și îngreunează perspectivele celor trei țări.*

În cazul celorlalte trei țări, Armenia, Azerbaijan și Belarus, perspectivele europene sunt și mai îndepărtate atâta timp cât conjunctura istorică și geopolitică le-a pus în situația de a adera la Uniunea Economică Eurasiatică. Belarus se evidențiază ca fiind cea mai apropiată țară de Rusia, fondatoarea Comunității Statelor Independente după căderea URSS, iar Armenia și Azerbaijan rămânând prinse în conflictul din Nagorno-Karabakh, înghețat pentru moment, în urma căruia însă Armenia a aderat în 2014 la Uniune, iar Azerbaijan păstrând o relație necesară cu Rusia datorită vulnerabilităților politico-economice.

Pentru aceste din urmă trei țări, UE și-a redus activitatea la un nivel comun agreat, prin Acorduri de Parteneriat ce vizează în special monitorizarea și implementarea unor reforme legislative în domeniile democrației, drepturilor omului, administrației și comerțului prin intermediul unor Consilii și Comitete de Cooperare.

Într-o abordare de ansamblu însă a zonei sud-est europene, care influențează evoluțiile din Parteneriatul Estic, de o dinamică susținută ușor observabilă mai ales pe parcursul ultimului an, se poate cunoaște o încordare a atmosferei ce face evidente suprapunerile de interese geopolitice. *Două ar fi aspectele fundamentale ale acestei ecuații, din perspectiva entităților implicate. Mai întâi, în mod evident, vorbim de interesul asigurării unor vecinătăți favorabile sau chiar integrării acestei zone în sfera proprie de influență, cu*

scopul de a mări sau menține un anumit raport de forțe în zonă. Apoi, și aspectul devine tot mai important, ecuația accesului strategic la resursele minerale, joacă un rol tot mai important în relația UE-Rusia, iar Uniunea și-a construit pentru aceasta A Framework Strategy for a Resilient Energy Union with a Forward-Looking Climate Change Policy. „În vecinătatea noastră imediată, Comisia va propune consolidarea Comunității Energiei, asigurând o punere în aplicare eficace a acquis-ului UE în domeniul energiei, al mediului și al concurenței, reforme pe piața energiei și stimularea investițiilor în sectorul energetic. Scopul este de a obține o mai bună integrare a piețelor energiei din UE și din Comunitatea Energiei. Relațiile în domeniul energiei cu țările din cadrul parteneriatului european pentru vecinătate (PEV) vor fi luate în considerare la revizuirea în curs a PEV”².

Din toate aceste motive, jocul geo-politic implicat odată cu țările cărora Parteneriatul Estic li se adresează se transformă într-o miză pe termen lung în care mutările părților interesate arată atât intențiile lor strategice dar și configurează o relație UE-Rusia ce se află într-o perioadă de re poziționare și, pe alocuri, de confruntare.

Configurările strategice instituționale

Încadrat în proiectul de ansamblu Politica Europeană de Vecinătate,

adoptat în 2003, Parteneriatul Estic reprezintă instrumentul de cooperare bilaterală cu cele șase state aflate în proximitatea estică a Uniunii Europene.

Pe fondul marilor provocări ale anilor 2013-2014, desfășurate în vecinătatea Uniunii (revoluția demnității în Ucraina, războaiele civile în Orientul Mijlociu etc.), instituțiile UE reacționează în consecință și deschid un demers de evaluare și impulsivitate al întregii Politici Europene de Vecinătate. În cadrul Comunicării „Neighbourhood at the Crossroads” a Comisiei Europene, sunt luate în considerare aceste evoluții. „But is was also, once again, a year of crisis, reflecting political instability and continuing difficult socio-economic conditions across a number of countries and neighbourhood”³.

În evaluarea citată, datată în primul trimestru al anului 2014, este realizată o trimitere, aceea a necesității diferențierii între parteneri, ce va defini evoluția ulterioară a PEV. „The choices made by some countries will require greater differentiation in the relations between the EU and its partners, in order to respond to the expectations and needs of each partner, while also safeguarding the EU’s own strategic interests”⁴.

În baza evaluărilor documentului, diferențierea dintre cele șase țări ale Parteneriatului Estic este realizată în cadrul rapoartelor de progress în care Ucraina, Moldova și Georgia sunt incluse în categoria Acordurilor de Asociere și Comerț Aprofundat cu UE. Din punctul de vedere al

cadrului financiar, Comunicarea citată realizează de fapt adoptarea unui instrument de existență financiară pentru perioada 2014-2020, în care efortul bugetar al UE destinat Politicii Europene de Vecinătate depășește 15 miliarde Euro.

Pe fond, Comunicarea Neighbourhood at the Crossroads, reafirmă obiectivele ENP și subliniază abordarea diferențiată a țărilor partenere relativă la obiectivele asumate de acestea. „The main messages of EU communication are that the ENP helps to make Europe and its neighbourhood a better, safer and more prosperous place, and that the ENP improves people’s lives, by contributing to more democratic, open and equal societies and to greater prosperity, and by creating networks between the EU and neighbouring countries”⁵.

Nota de nuanță, aceea a necesității abordării diferențiate a fiecărei țări, rămâne și punctul de greutate al comunicării, notă urmărită, așa cum vom încerca să demonstrăm, pe întreg parcursul anului 2014 și, ulterior, 2015.

În luna martie a anului 2015, Comisia Europeană lansează, împreună cu Înalțul Reprezentant al UE pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate, Documentul Comun de Consultare „Către o nouă politică europeană de vecinătate”. Cu trimiteri la textul anterior citat, „Neighbourhood Crossroads”, textul de consultare din 2015 pleacă de la premisele realiste ale proximităților UE și caută să adopte soluții care să

încurajeze evoluțiile pozitive în relațiile UE cu vecinii săi.

Conjunctura vecinătăților UE, pe care deja am semnalat-o în prima parte a lucrării, trebuia să ducă la o reevaluare a Politicii Europene de Vecinătate. În introducerea documentului amintit, aspectul este bine subliniat. „The ENP has not always been able to offer adequate responses to these recent developments, nor to the changing aspirations of our partners. Therefore, the EU’s own interests have not been fully served either”⁶.

Necesitatea revizuirii ENP, a ipotezelor propuse în 2003 și, ulterior, în 2011, cu ocazia primei reevaluări, reiese cu evidență și în 2014, momentul inițierii unei largi consultări pe această temă. „The purpose of such a review is to ensure the ENP can, in the future, support more effectively the development of an area of shared stability, security and prosperity with our partners. It also has to explore whether the ‘special relationship’ is reaching its full potential, and what can be done to strengthen it in the interests of both the EU and its partners”⁷. Problematika securității continentale și cea a echilibrelor de putere globale este luată în considerare cu această ocazie. „In this regard, an effective ENP needs to be closely integrated into an overall EU Foreign Policy with a comprehensive approach using all instruments both of the EU and of Member States”⁸.

Două sunt aspectele de nuanță anunțate încă din martie 2014, referitoare la necesarul impuls de oferit

ENP. Mai întâi, cel al diferențierii și al încurajării partenerilor dispuși să evolueze mai rapid pe calea cooperării bilaterale cu UE în cadrul ENP, iar apoi cel al necesității abordării „vecinilor – vecinilor”, pentru un cadru mai larg de securitate. „The current framework of the ENP covers 16 neighbouring countries. However, many of the challenges that need to be tackled by the EU and its neighbours together, cannot be adequately addressed without taking into account, or in some cases co-operating with, the neighbours of the neighbours”⁹.

Consultarea astfel inițiată, plecată de la premisele momentului inițial 2003, bazată pe învățăminte desprinse în cei mai bine de 10 ani de funcționare, ajunge la câteva întrebări ce vizează viitorul ENP și configurațiile acesteia. Cităm câteva din ele, conținute în documentul amintit:

„Should the current geographical scope be maintained? Should the ENP allow for more flexible ways of working with the neighbours of the neighbours?”;

„Can partnerships be focussed more explicitly on joint interests, in order to increase ownership on both sides?”;

„How should the ENP address conflicts and crises in the neighbourhood? Should CFSP and CSDP activities be better integrated in the ENP framework?”¹⁰

În mod evident, multe din aceste întrebări se adresează direct și Parteneriatului Estic, în care problematicile militar-teritoriale sau de consolidare a sistemului democratic au

părut să se impună în anii 2013-2014, și dacă ne referim doar la Ucraina și Republica Moldova. Din această perspectivă, Summit-urile Parteneriatului Estic au jucat un rol important, iar cel desfășurat în 2015 stătea în ipostaza de a oferi soluții de reevaluare a ENP.

În evoluția sa istorică, Parteneriatul Estic și-a văzut direcționată evoluția odată la 2 ani, cu ocazia Summit-urilor dedicate. Lansat propriu-zis în 7 mai 2009 la Praga, PE își asuma condiția de instrument de asociere economică și politică bilaterală între Uniunea Europeană și vecinii săi. Încă de la acea vreme erau avute în vedere posibile Acorduri de Asociere și Acorduri de Comerț ca o realizare a obiectivelor PE. Din punct de vedere politic, cooperarea avea în vedere crearea condițiilor necesare pentru accelerarea asocierii bilaterale cu o valorificare a susținerii din partea UE pe dimensiunea consolidării democrației și a respectării drepturilor fundamentale ale omului în statele partenere.

La acea vreme, una din principalele critici adresate PE era aceea că în cadrul său sunt folosite instrumentele specifice statelor în curs de aderare (aprofundare și consolidare a relațiilor, foii de parcurs în vederea consolidării democrației, spații libere de comerț, suspendarea regimului vizelor), fără însă a oferi și finalitatea și avantajele acestora – aderarea la UE.

Aceasta este în fapt, și marele semn de întrebare care plutește deasupra destinului PE: în ce măsură,

odată cu aprofundarea relațiilor UE – vecinătatea estică, posibilitatea aderării devine palpabilă? Pe parcursul celor patru Summit-uri dedicate analizei PE și trasării unor noi direcții de dezvoltare, problematica aderării la UE a devenit tor mai acut resimțită, mai ales pe fondul opțiunilor evidente ale unor state partenere, a așteptărilor populațiilor de acolo, dar și pe fondul reacțiilor „strategice” ale Rusiei la aceste evoluții.

Desfășurat însă, pe fundalul acțiunilor Rusiei în Ucraina, Summit-ul de la Riga și tonul său au fost declarate ulterior ca „neconvingătoare”. Referirea la problematica Insulei Crimeea rămâne, din această perspectivă, accentul cel mai tranșant al acestei Declarații. „The Acts against Ukraine and the events in Georgia since 2014 have shown that the fundamental principles of sovereignty and territorial integrity within internationally recognized borders cannot be taken for granted in the 21st century on the European continent”¹¹. În rest, sunt subliniate evoluțiile în relația cu fiecare țară parteneră, fiind reafirmate orientările de aprofundare diferențiată pe această linie. Din toate aceste motive, conștiința publică, dar și specialiștii au catalogat momentul Riga 2015 ca o șansă ratată de reorientare și accentuare a relațiilor UE – EaP, fără însă a se renunța la obiectivele inițiale ale ENP. *”In Riga, however, apart from the given stage signal, no major decisions were taken. This is also because key decision makers, the Western European states not experience the crisis of*

*eastern flank so acute as the countries involved – the residents and the signatories of Association Agreements. Overall the Riga moment, even if no means an approach does not mean any EU removal of Ukraine, Moldova or Georgia. Only future history will show us the way to be but because on the fundamentals aspects, the EU did not hesitate to reiterate its position, and we refer to the paragraphs that propos the positioning toward Russia’s actions in Ukraine”*¹².

Este dificil astăzi de măsurat dacă Declarația Comună de la Riga a încurajat sau nu procesul de reevaluare a ENP. Cert este însă că tonul și contururile oferite cu această ocazie s-au înscris în obiectivele efortului de consultare a parlamentelor naționale inițiat de Comisie în martie 2015. În complexul de securitate mult mai prezent decât în cazul celorlalte trei Summit-uri, UE și-a asumat principiul „more for more”, adică mai multă susținere financiară și adâncire a relațiilor odată cu avansarea procesului de reformă din statele partenere. „The EU has provided and will continue to provide, notably via the European Neighbourhood Instrument (ENI), significant support and dedicated programmes, including in institution-strengthening and public administration reform, to bolster all three partners’ capacity to carry forward comprehensive reform which is essential in order to draw maximum benefit from the AA/DCFTAs. The DCFTA Facility for SMEs, a new joint initiative of the European Commission, the EIB and the EBRD,

will unlock important new investments to support SMEs in taking full advantage of the new business opportunities arising from the AA/DC-FTAs. The EU's incentive-based approach („more-for-more") will benefit those partners most engaged in reforms. EU financial support to all its partners will be conditioned by concrete reform steps”¹³.

*
* *

Revizuirea politicii europene de vecinătate

Început, așadar, în primul trimestru al anului 2015, procesul de revizuire al ENP a cunoscut câteva etape ce au reușit să creioneze și să sublinieze marile orientări și poziționări cuprinse în documentul final din 18.11.2015, sub titlul „Revizuirea Politicii Europene de Vecinătate”.

Am arătat că în documentul comun de consultare, intitulat „Către o nouă Politică Europeană de Vecinătate” și lansat în luna martie a anului 2015, premisele de la care se pleca erau clare și corecte conjunctural. Fie că ne referim la observația că vecinătățile UE sunt mai instabile decât în urmă cu zece ani, atât în Est cât și în Sud, fie la aceea că ENP nu a fost capabilă să reacționeze la aceste evoluții, fie la constatarea că partenerii UE se diferențiază tot mai mult, avem în ansamblu un set de premise ce făceau evidentă necesitatea revizuirii ENP. Tot pe parcursul prezentului articol am arătat că, de

exemplu, ideea necesității diferențierii raporturilor UE cu țările partenere fusese deja susținută în evaluarea la 10 ani a ENP, documentul „Neighbourhood at the Crossroads”, discutat încă din 2014.

Tot în cadrul comunicării din 2014, este luată ca premisă necesitatea adâncirii relațiilor țărilor partenere cu UE, acolo unde acest lucru se întâmplă voluntar, dar și câștigarea suportului popular pentru ruta europeană, ca și componentă de susținere a acestor eforturi bilaterale. „Developments in 2013 – both positive and negative – underlined that the success of the policy is directly dependent on the ability and commitment of governments to reform and to deepen relations with the EU, as well as on the capacity to explain and gain popular support and adherence to this agenda”¹⁴.

Revenind pe parcursul procesului de revizuire, prin consultarea publică inițiată în anul 2015, instituțiile europene așteaptă răspunsuri din partea stake-holder-ilor, parlamentelor naționale și reprezentanților instituțiilor europene implicate în demers. În acest sens, rămâne de subliniat moțiunea adoptată de Parlamentul European, prin vocea raportorului Edurad Kukan, care trasează câteva linii directoare în privința dezbatărilor. Este reluată ideea instabilității vecinătăților UE, a incapacității UE de a oferi răspunsuri adecvate, precum și cea a necesității abordării diferențiate a partenerilor. În vederea revizuirii ENP, moțiunea face câteva propuneri pragmatice referitoare fie

la instrumentele politicii, fie la necesitatea adâncirii relațiilor bilaterale. „Notes that the ENP should deploy its own methodology and tools, which correspond to the level of ambition and goals that the different ENP countries aspire to in their relations with the EU”¹⁵.

Moțiunea parlamentară abordează însă, aspect demn de a fi subliniat, legătura între Politica de Vecinătate și cea de lărgire a UE. „Stresses that enlargement and neighbourhood policies are separate policies with different objectives; reiterates, however, that European countries within the ENP can PE551.887v01-00 6/9 PR1053316EN.doc EN apply for membership if they satisfy the criteria and conditions of admission under Article 49 TEU”¹⁶. În vederea necesității diferențierii Acordurilor cu statele partenere, moțiunea subliniază această tendință, deschizând posibilitatea unor noi evoluții pe temă. „Calls for the ENP to be developed into a more tailor-made and flexible policy framework able to adapt to the diversity that exists; underlines that differentiation should take place not only between Eastern and Southern partners but also among the ENP countries themselves”¹⁷.

Am ținut să subliniem legătura dintre ENP și Procesul de Lărgire al UE deoarece, și am mai afirmat aspectul, una dintre marile critici adresate ENP este tocmai aceea că, deși este un instrument de colaborare, nu are în vedere procesul de lărgire, adică de asigurare a unui parcurs pentru țările partenere care să le

poziționeze clar în perspectiva aderării. Menționăm încă o dată, faptul că Raportul Kukan, elaborat în luna aprilie a anului 2015, era considerat o etapă importantă a procesului de consultare, în perspectiva Summitului de la Riga.

Un alt moment în întregul proces e reprezentat de întâlnirea Comisiei pentru Afaceri Externe a Parlamentului European cu reprezentanții parlamentelor naționale ale statelor membre ale UE, în prezența comisarului european, Johannes Hahn, la începutul lunii mai a anului 2015. Și cu această ocazie a fost reiterată necesitatea aprofundării relațiilor cu vecinii UE, însă în baza unor relații diferențiate. Raportorul PE, Eduard Kukan, a pledat pentru numirea de comisari speciali pentru cele două vecinătăți, tocmai pentru a putea consolida relațiile cu vecinii.

În același context, arătându-se că partenerii estici sunt singurii care dispun de premisele necesare pentru a deveni în timp candidați la aderarea la UE, a fost subliniată necesitatea de a include ENP în Politica de Securitate Comună a UE, date fiind implicațiile aduse de securitatea statelor vecine UE.

Una din concluziile întâlnirii a constituit-o necesitatea adoptării unui limbaj mai angajat la Riga, care să consemneze un viitor promițător mai ales în legătură cu cele trei state, Ucraina, Republica Moldova și Georgia. Din toate aceste așteptări, ce demonstau fie opțiunea țărilor din cadrul EAP, fie așteptările din spațiul public al dezbaterii privitoare la viito-

rul acestor țări, Declarația Comună de la Riga a fost catalogată drept neconvingătoare. „The Eastern Partnership was merely a policy until the Ukrainians took it too seriously and caught the EU by surprise. Now it looks like the programme is not able to offer a clear “European perspective“, which in Euro-speak means a promise of membership. EaP is changing from being a policy to being a toolbox which can help improving mechanisms of governance and economy of the states that will decide on tightening their relations with the Union”¹⁸.

În 18 noiembrie 2015, după întreg procesul de consultare inițiat în urmă cu un an, și în paralel cu evenimentele anului 2015 (fluxul de imigranți, ezitățile de la Riga), Comisia Europeană alături de Înaltul Reprezentant pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate, emit „Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Revizuirea Politicii Europene de Vecinătate”.

Sub umbrela unor obiective generoase, Revizuirea ENP a încercat să răspundă unor întrebări și așteptări manifestate de-a lungul anului în care procesul de consultare a avut loc. „The purpose of the current review of the ENP is to propose how the EU and its neighbours can build more effective partnerships in the neighbourhood. In doing so, the EU will pursue its interests which include the promotion of universal values. The EU’s own stability is built on demo-

cracy, human rights and the rule of law and economic openness and the new ENP will take stabilisation as its main political priority in this mandate”¹⁹.

Referitor la necesitatea unei noi etape de parcurs ale relației UE cu țările partenere, Comunicarea tresează obiective generoase: „The EU proposes to start a new phase of engagement with partners in 2016, consulting on the future nature and focus of the partnership. The expectation is that different patterns of relations will emerge, allowing a greater sense of ownership by both sides. The EU is ready to discuss the possibility to jointly set new partnership priorities, which would focus each relationship more clearly on commonly identified shared interests”²⁰.

În privința personalizării relațiilor cu fiecare țară, Comisia propune obiective comun asumate pentru fiecare partener: „There will no longer be a single set of progress reports on all countries simultaneously. Instead the EU will seek to develop a new style of assessment, focusing specifically on meeting the goals agreed with partners”²¹. Aspectul rămâne de semnalat, cu cât el apăruse și în Rezoluția Pe și în Raportul Kukan referitor la ENP.

În chestiunea viitoarei probabile aderări la UE, Comunicarea rămâne destul de vagă, neexcluzând însă ideea de principiu: „Relations between neighbours themselves should be reinforced, and sub-regional cooperation in both the east and the south should be promoted. Where

relevant, regional cooperation between neighbourhood partners and Member States, together with candidate and potential candidate countries, will be pursued through EU macro-regional strategies and territorial cooperation programmes, with a view to fully exploiting their potential”²².

Un aspect important, semnalat încă de pe timpul întregului an 2015, consta în relația cu statele terțe. Aspectul nu este neglijat, el apărând încă de la lansarea consultării, sub sintagma „vecinii – vecinilor”. „Where connections and interdependencies with other partners require broader formats of cooperation, third countries should be involved. The EU will use Thematic Frameworks to offer cooperation on regional issues of concern to our neighbourhood to state and multilateral actors in the wider region, including accession and other partners”²³.

Pentru o punere în aplicare mai eficace a ENP, Comisia își asumă prioritățile inițiale ale Politicii, corelate cu Agendele de Asociere realizate cu statele partenere. „Association Agendas and partnership priorities will be the basis for setting priorities for assistance. Bilateral allocations to partner countries will reflect the priorities of the ENP and 20 the level of their ambitions, and commitment to and implementation of reform will continue to guide the allocation of funds under the ENP umbrella programme”²⁴.

Conștientă de lipsurile de vizibilitate și de traseu ale ENP, Comisia Europeană cere, în finalul documen-

tului de revizuire, mai multă coerență în acțiunile statelor membre. „More involvement of the Member States in setting communication priorities should help ensure a more coherent EU voice. EU Delegations in the partner countries will work closely together with Member States’ representatives in their engagement with key stakeholders, in particular civil society. Outreach activities are also necessary inside the EU to explain to our citizens why stable, secure and prosperous countries in our near vicinity are key to the EU’s own stability and security”²⁵.

Rămâne însă pentru întreaga comunicare, o notă ce o poate defini, luând în considerare tonul diplomatic, instrumentele nou propuse, precum și obiectivele asumate: acea notă e referitoare la stabilitate, ca prioritate a întregii politici: „The ENP is a long-term engagement with the EU’s neighbours, but it also needs to take account of the most pressing needs. In the next three to five years, the most urgent challenge in many parts of the neighbourhood is stabilisation”²⁶. Subliniem aspectul deoarece, într-un limbaj corect diplomatic, acesta reprezintă tocmai accentul ce oferă răspunsuri la toate întrebările și așteptările de la noua ENP.

*

* *

În evaluarea noii ENP, așa cum a fost ea conturată la finalul anului 2015, trebuie obligatoriu să luăm în considerare conjunctura publicării ei: în vecinătatea Estică, Rusia a încălcat

suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Ucrainei, în vecinătatea Sudică, un million de oameni au forțat frontierele externe și interne ale UE, provocând „cea mai mare criză a UE de la înființarea ei și până în prezent”.

Dacă de la Summit-ul de la Riga existau așteptări pe dimensiunea integrării europene a celor trei țări semnatare ale Acordurilor de Asociere, de la Documentul de revizuire a ENP se așteptau deopotrivă semnale încurajatoare pentru partenerii UE.

Astăzi, nu putem spune, la fel ca în cazul Declarației Comune de la Riga, că Revizuirea ENP a provocat dezamăgire. Procedura de consultare a reușit să canalizeze marile preocupări ale actorilor implicați, iar documentul final a punctat răspunsuri pentru acestea.

Premisa de la care a pornit procesul de revizuire, aceea că vecinătatea UE era mai puțin stabilă decât în urmă cu mai bine de 10 ani, și-a

găsit răspuns în Comunicare, prin însăși precizarea că stabilitatea statelor partenere este principalul obiectiv al ENP pentru următorii 3-5 ani.

În același timp însă, trecerea la o relație mult mai personalizată între UE și parteneri, prin stabilirea unor agende individualizate și asumate de țările semnatare, oferă acestora posibilitatea de a-și afirma mai precis interesele.

Evaluată ca moment de parcurs, Comunicarea privind Revizuirea ENP reprezintă un pas înainte în relația UE – vecinătăți. Raportată la conjunctura în care a fost adoptată, noua ENP se constituie într-un semnal de consistență al UE transmis partenerilor săi, semnal ce aruncă mai întâi lumini de susținere și investiții în stabilitatea țărilor partenere, și abia apoi, păstrează deschisă opțiunea unui viitor comun în privința țărilor care au semnat Acorduri de Asociere la UE.

Note

¹ <http://www.pri.org/stories/2014-03-24/transnistria-slice-cold-war-real-estate-and-even-its-name-dispute>, accesat la data de 10. 07. 2015.

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2015:80:FIN>, accesat la data de 09. 07. 2015.

³ Neighbourhood at the Crossroads, JOIN(2014), Bruxelles, 27. 03. 2014, http://eeas.europa.eu/enp/pdf/2014/joint_communication_en.pdf, accesat la data de 28. 05. 2016.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*, p. 6.

⁶ Towards a new European Neighbourhood Policy, JOIN (2015) 6 final, Bruxelles, 4. 03. 2015, p. 2, <http://ec.europa.eu/enlargement/neighbourhood/consultation/consultation.pdf>, accesat la data de 31. 05. 2016.

⁷ *Ibidem*, p. 3.

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Ibidem*, p. 4.

¹⁰ *Ibidem*, pp. 5-6.

¹¹ <http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international->

- summit/2015/05/21-22/_, accesat la data de 02. 06. 2016.
- ¹² Dorin Dobra, *The Current Stakes of the European Neighbourhood Policy*, Cluj-Napoca, 29-31 octombrie.
- ¹³ Joint Declaration of the Eastern Partnership Summit (Riga, 21-22 May 2015), http://eeas.europa.eu/eastern/docs/riga-declaration-220515-final_en.pdf, accesat la data de 02. 06. 2016.
- ¹⁴ Neighbourhood at the Crossroads, JOIN(2014), Bruxelles, 27. 03. 2014, http://eeas.europa.eu/enp/pdf/2014/joint_communication_en.pdf, accesat la data de 28. 05. 2016.
- ¹⁵ DRAFT REPORT on the review of the European Neighbourhood Policy (2015/2002(INI)), 22. 4. 2015, http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=2F%2FEP%2F%2FN_ONS_GML%2BCOMPARL%2BPE-551.887%2B01%2BDOC%2BPDF%2BV0%2F%2FEN, accesat la data de 29. 05. 2016.
- ¹⁶ *Ibidem.*
- ¹⁷ *Ibidem..*
- ¹⁸ <http://visegradinsight.eu/eap-between-a-policy250515/>, accesat la data de 29. 05. 2016.
- ¹⁹ JOIN (2015) 50 final, Bruxelles, 18. 11. 2015, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015JC0050&from=en>, accesat la data de 31.
- ²⁰ JOIN (2015) 50 final, Bruxelles, 18. 11. 2015, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015JC0050&from=en>, accesat la data de 31.05. 2016.
- ²¹ *Ibidem*, p. 5.
- ²² *Ibidem*, p. 18.
- ²³ *Ibidem.*
- ²⁴ *Ibidem*, p. 19.
- ²⁵ *Ibidem*, p. 21.
- ²⁶ *Ibidem*, p. 4.

Resurse electronice

- Draft Report on the review of the European Neighbourhood Policy (2015/2002(INI)), 22.4.2015, http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2F%2FEP%2F%2FN_ONSGML%2BCOMPARL%2BPE51.887%2B01%2BDOC%2BPDF%2BV0%2F%2FEN, (accesat pe 29.05.2016).
- <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2015:80:FIN> (accesat pe 09.07. 2015).
- <http://visegradinsight.eu/eap-between-a-policy250515/> (accesat pe 29.05.2016).
- <http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2015/05/21-22/> (accesat pe 02.06.2016).
- <http://www.pri.org/stories/2014-03-24/transnistria-slice-cold-war-real-estate-and-even-its-name-dispute> (accesat pe 10.07.2015).
- JOIN (2015) 50 final, Bruxelles, 18.11.2015, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015JC0050&from=en> (accesat pe 31.05.2016).
- Joint Declaration of the Eastern Partnership Summit (Riga, 21-22 May 2015), http://eeas.europa.eu/eastern/docs/riga-declaration-220515-final_en.pdf (accesat pe 02.06.2016).

Neighbourhood at the Crossroads, JOIN (2014), Bruxelles, 27.03.2014, http://eeas.europa.eu/enp/pdf/2014/jointcommunication_en.pdf (accesat pe 28.05.2016).

Towards a new European Neighbourhood Policy, JOIN (2015) 6 final,

Bruxelles, 4.03.2015, <http://ec.europa.eu/enlargement/neighbourhood/consultation/consultation.pdf> (accesat pe 31.05.2016).